

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурс за професор в Софийския университет „Св. Кл. Охридски”, по, 1. Педагогически науки: професионално направление 1.3. „педагогика на обучението по история (аудио-визуални и информационни технологии в обучението)” (ДВ бр. 100 / 20 - 12- 2011г.)

с кандидат ДОЦ. Д-Р ЮРИ ТОДОРОВ ТОДОРОВ

Член на научното жури: проф. д-р Петър Диков Петров, Софийски университет „Св. Кл. Охридски”

1. Кратки биографични данни.

Професионалната автобиография на Юри Тодоров Тодоров е впечатляваща! Завършва средно образование – матура Андреас Гимназия - Берлин, Германия. Висше образование по информационни технологии завършва в Техническият университет в Дрезден, където защитава дисертация в областта на теорията на системите. Докторската му степен е легализирана през 1984 г. от ВАК – България. През 1991 г. е бил на специализация по дидактика на историята отново в Германия, а през 1995 г. се хабилитира като доцент по научна специалност 05.07.03 „Методика на обучението по история” (Количествени методи в историята) – в Историческия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски”. Понастоящем е ръководител на катедра „Архивистика и помощни исторически дисциплини”. Владее немски, английски и руски. Член е на Съюза на преводачите в България.

2. Обща характеристика на научноизследователската и научно-приложната дейност на кандидата

Доц. д-р **Юри Тодоров Тодоров** е единствен кандидат в обявения от СУ „Св. Кл. Охридски” конкурс за професор. Научната му продукция също е впечатляваща. За участие в конкурса той

представя:

4 монографии; 1 електронен лекционен курс; 21 научни статии, съобщения или доклади, изнесени на научни конференции и симпозиуми .

С основание може да се твърди, че **всички публикации** на доц. д-р Ю. Тодоров изключително **актуалната проблематика за аудиовизуалните и информационните технологии в образованието и обучението и в частност на квантитативния подход (клиометрията) – приложението на количествени методи и средства за изследване и измерване на историческото съзнание.**

На първо място бих искал да посоча три негови монографии „Информационни технологии в образованието”, С., 2000; „Аудиовизуални и информационни технологии в образованието”, С., 2004; „Аудиовизуални и информационни технологии в обучението”, С., 2009. Последните му две книги по своята същност отразяват динамиката в развитието на аудиовизуалните и информационните технологии в образованието и обучението. Още в първата монография, както отбелязва и самият автор, са представени основите на информационните технологии, полезни при работата не само на учителите и на студентите-педагози, а и на специалистите от всички хуманитарни дисциплини. Възможностите на една страна за приложение на новите информационни технологии в областта на образованието зависят от степента на социално-икономическото и научно-техническото развитие на обществото. Авторът отделя специално внимание на основните понятия в информатиката и информационните технологии, на релацията „компютри и мултимедия”, на принципите на операционните системи, като свързващо звено между човека и компютъра и по-специално на системата Windows, на основите на компютърната текстообработка и работата с електронните таблици. Той много **компетентно** и същевременно **достъпно** за читателите представя широката панорама

за приложение на информационните технологии:

- информационни технологии и обучение (програмирано обучение, компютърна симулация и компютърни учебни игри, дистанционно обучение);
- информатика и педагогически експерименти (стандартизирани тестове и емпирични методи в педагогиката);
- информатика и организация на управлението в образованието.

С основание доц. д-р Ю. Тодоров отделя специално внимание на работата с Интернет и на различните възможности, които предлагат информационните магистрали. Отговаряйки на въпроса „Ще навлезе ли Интернет в класните стаи?“ авторът, като подчертава, че дидактическите възможности на този нов вид комуникация са изключителни и надминават тези на всички останали учебни средства, че една от най-важните задачи на обучението в училище е да се създават навици у учениците за целенасочена работа в компютърната мрежа и за търсене на релевантна на дидактическите цели информация, предупреждава, че не е целесъобразно обучението да се провежда изцяло дистанционно пред монитора на домашния компютър. Това би противоречало на основните педагогически принципи и особено на принципа за възпитаващото обучение, за обучението като специфичен вид общуване между учители и ученици, което изисква пряко, непосредствено „лице в лице“ общуване между тези два основни субекта на учебно-възпитателния процес.

Проблематиката за аудиовизуалните и информационните технологии в образованието и обучението е предмет на **скруполюзно изясняване** и в другите му две монографии, като в тази от 2009 г. са включени няколко **нови теми**: основни понятия в областта на информационните технологии, програмирано обучение,

дидактически тестове, изготвяне на тестови материали с програмата NOT POTATOES. При един по-внимателен техен прочит читателят несъмнено ще установи, че за изминалите 5 години след появата на монографията му през 2004 г. са настъпили значителни промени в сферата на аудиовизуалните и особено на информационните технологии. В общата структура на изложението авторът отначало маркира мястото на езиковата комуникация, доколкото езиковата структура на мисленето доминира и определя характера на цялото човешко познание. Същевременно новите аудиовизуални средства за изразяване предлагат нов код (визуален), който предизвиква смяна на кодовете на мислене и изразяване. С основание авторът изтъква, че техническите нововъведения не само „дават път” на визуалното начало, но и откриват нови хоризонти на своеобразно съчетание на познанието на света с преживяването на света.

Излизайки от тази основна теза, доц. д-р Ю. Тодоров, макар и много схематично, разглежда ролята и значението на традиционните нагледни дидактически средства, възможностите за усъвършенстване на методическия кабинет за използване на аудиовизуалните средства. Звуковият наглед и приложението на „устната история” като метод на изследване изпълняват основни информационни функции при обучението по история. Визуалните светлинни илюстрации са органичен елемент на модерното историческо образование. Безспорни са също предимствата на учебното кино, тъй като обучението по медийно интензивни учебни дисциплини се обогатява от дидактическата кинематография в едно ново измерение. Не по-малко важна е ролята на учебното видео, превърнало се вече в равностойна медия, имаща известни предимства пред традиционните аудиовизуални средства.

Съвсем естествено, доц. Ю. Тодоров отделя по-голямо внимание на мултимедийната грамотност и на мултимедийната педагогика, на уеббазираната мултимедия, на презентацията с програмата

Пауърпойнт. Той изтъква, че в ръцете на „майстори” Пауърпойнт може да се превърне в мощен мултимедиен инструмент. Уеббазираното обучение, работата с интернет ресурси, както и дидактическите тестове допълват методите на съвременния урок. Според мен не по-малка негова заслуга е описанието на практическата работа с програма за редактиране и изготвяне на мултимедийни презентации и дидактически тестове, работните примери за стимулиране на практическите занимания на студенти и учители.

Безспорен е приносът на доц. д-р Юри Тодоров за разработване на проблемите на историческата квантификация. Като приема, че и двата подхода – херменевтичният и квантитативният имат своите предимства и недостатъци, той изтъква, че количествените методи за измерване на историческото съзнание биха могли да бъдат от полза при обхващане, анализиране и структуриране на неща, които на пръв поглед изглеждат необозрими. В монографията си „Клиометрия”, С., 2000 той представя основните методи за количествен анализ в областта на историческите изследвания. Ученият-историк е ограничен във възможността да наблюдава явления, които са протекли в миналото. Но за него са достъпни редица материални и духовни свидетелства за дейността на предходните поколения, които са измерими. Клиометрията като методология за описание и анализиране на миналото изпълнява ролята на обединяващо звено между науката история и нейната дидактика. Посочената монография на доц. д-р Ю. Тодоров има за цел да определи една единна методология за осъществяване на количествени анализи в областта на историко-научните и историко-дидактическите изследвания. В първата ѝ глава вниманието на автора е насочено към разкриване на писмени исторически извори, които са достъпни за количествен анализ. Във втора глава се разглеждат по-важните методи за описание на количествени данни от исторически процеси. Следващите две

глави са посветени на емпириката в дидактиката, като се извеждат основните принципи на дидактическата тестология. В приложението са представени резултатите от изследване на историческото съзнание и богатата библиографска справка. С основание може да се твърди, че тази монография е съществен принос на доц. д-р Ю. Тодоров за обосноваване и практическото приложение на инструментариума на клиометрията за определяне на социалната роля на историята.

В статиите, научните съобщения и доклади се засягат едни или други по-конкретни теми от посочената вече проблематика на кандидата. Те свидетелстват, че той участва активно в различни научни форуми, семинари и конференции, научноизследователски проекти и договори.

3. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата

Оценката ми за педагогическата подготвеност и научно-преподавателска дейност на доц. д-р Ю. Тодоров е определено **позитивна**. Той показва афинитет към съвременните проблеми на образованието и педагогическата наука, стреми се, доколкото е възможно, да разреши в публикациите си част от тях. Стилът и езикът на писане са със съвременно звучене, използваният терминологичен апарат (тезаурус) е прецизен, точен и обективен. Позоваванията на определени автори и цитиранията са коректни, точни.

Научно-преподавателската дейност е на високо ниво - приет е от студентите си като добре подготвен преподавател. Познавам от дълги години доц. д-р Ю. Тодоров, който преподава аудиовизуални и информационни технологии в обучението на студентите от Факултета по начална и предучилищна педагогика. Отзивите на тези студенти за неговите лекции са изключително позитивни. Те споделят, че лекциите му са много интересни, отличават се със своята достъпност и практическа насоченост.

Има защитил, под негово ръководство, един докторант.

4. Основни научни и научно-приложни приноси

След запознаването ми с цялостната научна и научно-приложна продукция на кандидата, си позволявам да потвърдя, че основните му приноси са в областта на **методологията, теорията и практиката** на информационните и аудиовизуалните технологии, дистанционното и в частност електронното обучение. Той има безспорни приноси и в областта на информационните ресурси на историята, на квантитативния подход (клиометрията). Авторската му справка за приносния характер на неговите трудове обективно отразява научните му постижения и успехи.

Публикациите му са актуални, със съвременно „звучене“ и ясна практическа приложимост. Като „доказателство“ бих могъл да посоча електронният му курс, предназначен за студенти-историци. Има посочени 43 броя цитирания на негови трудове.

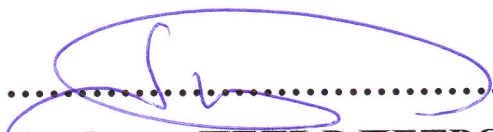
Напълно съм убеден в неговата подготвеност, осведоменост и информираност по отношение съвременното равнище на развитие на образованието и педагогическите науки.

5. Критични бележки и препоръки.

Нямам съществени бележки и препоръки към кандидата. Много малко у нас са учените като него, които бих определил като **енциклопедисти в своята област!** Затова му пожелавам в бъдеще да обърне по-голямо внимание на подготовката на докторанти по тази проблематика.

6.. Заключение. Въз основа на анализа на научните и научно-приложните приноси на доцент доктор Юри Тодоров Тодоров предлагам на Научното жури да гласува той да заеме академичната длъжност професор по **1.3. „педагогика на обучението по история (аудио-визуални и информационни технологии в обучението) за нуждите на СУ „Св. Кл. Охридски“**

София, 16.03.2012 г.

.....

 (Проф. д-р ПЕТЪР ПЕТРОВ)